

Nobela bizantziotarra

MIKEL ARAMENDI

SERBIAR expansio-
nismoaren kasuari mesede-
rik handientxoan (utz de-
zagun beste baterako zerga-
tia) egin dizkion komunika-
bide mendealdarrak, 'The
Sunday Times-ek', egin du berriro, hamaika-
garren aldiz, berea. Pasa den asteburuko alean
esaten zuenez, ba omen liteke Sarajevoko
Markale azokako azken sarraskia eragin zuen
moterazoa (NATOren bonbardaketak justifi-
katzeko erabili zena), serbiar setiatzaileek
ezik bosniar setiatuek beraiek jaurtikia izatea,
aditu ingelesen ustez.

Pena da aditu jakintsu horiek nortzu diren
ez zehaztea; sinesgarritasunaren gainetik da-
go nonbait iturrien konfidentzialtasuna. Eta
are penagarriagoa da hain aditu sinesgaitzen
argudio teknikoaren arrastorik ere ez agertzea,
izan ere eskura ditudan beste batzuei (behar-
bada ez horren adituak, bai ordea arituak) beti
entzun diedana izan da «moterorekin lehen-
dabizikoan ematea, ezta txiripaz ere». Eta ezin
pentsatuko dugu ba bosniarrak egunero ari
direla tiraka euren jendearen aurka... Dena
delarik morterolarien aburua, ezjakin huts ho-
nek ulertzen ez duena da nolatan gera zitekeen
Sarajevo inguruan serbiar setiatzaileek... Ar-
mijako artillerok horrelako apunteria balute.

Hein honetan, gero eta maizago bururatzen
ari zaidana da Bosniako hau benetako gerra ez
baizik antigualeko nobela bizantziotar haie-
takoren bat dela: ezer ez da agian dirudiena,
erasotzaileak ez dira erasotzaile, bilaua jatorra
da, hildakoak bizirik daude...

Zeren eta bestela pentsatu beharko genuke
'The Sunday Times-en' albisteak intoxikazio
propagandistiko zabarra dela... Eta hori ezi-
nezkoa da, ezta?

Agur, Goiriena, agur!

JEXUXMARI ZALAKAIN

BAZOAZ, zorionez,
Goiriena. Kosta zaizu, ala-
jaina! Izan ere, zenbat aldiz
esan duzu azken urteotan:
«Banoa; ziur egon ez dudala
nire agintaldirik beteko» eta
gisako lelorik? Baina orain, antza, bazoaz.
Sarrikoko Fakultatea aukeratu duzu, gaur
bertan ikasturteari hasiera eman eta hurrengo
Errektorea zu ez zarela izango errepikatze-
ko. Sinistu behar al da? Errektorearen besaulkia
ez duzula maite aitortu arren, hala ere zuk zeuk
segituko duzu ihardunek Errektore. Zure oi-
nordeko egin duzun Arias Ergetari ez diozu
entrenatzeko betarik eman nahi izan. Joan
aurretik, dena ongi lotuta utzi nahi duzu, es-
tatuaren morroi leialari dagokionez.

Biharko prentsak zure hitz potoloak jasoko
ditu: gestioan irabazi duzuen, egiten ari den
ikerketa pila, irakaslearen seriotasuna,
Unibertsitate honen aurrerakuntzak. Eta be-
reziki, edonondik ezarritako normaltasuna.
Pazifikazioa. Baina, jakinda ere, inork ez du
aipatuko zuena, *pax leioanensis* izan dela:
Protecsakoen porrak, ertzainen bokatzak,
ikasle jipoituak, irakasle despedituak, asozia-
tu umiliatu eta makurtuak.

Erretiratzeko gogoaz azaldu duzu, hor non-
bait, prentsan. Erreziklatu egin behar omen
duzu zeure jakinduria: Hobe egingo zenuke,
zure etika pertsonala errepasatuko bazenu,
erabat lohituta geratu baitzaizu Errektoretza-
ko sasizetan. Inoiz izan den Errektorerik
exkaxena izan zara: zure babesean, gorrotoa
nagusitu da; hitzari eusteko nortasunik ez du-
zu izan. «Sentitzen dut» esanez, kupidarik
gabe bota dituzu labankadak han-hemenka.
Zoz betirako, Goiriena! Alferrik zabilzta:
kontzientzia garbitzeko, ez baita nahikoa
orain hartuko duzun urte sabatikoa.

EL CORREO ESPAÑOL

Erantzun atzeratua

Lasterregi da ondorioak aterat-
zeko Carter Fundazioak euskal
biolentziaren arazoan bitartekari
izateari buruzko erantzuna *sine*
die atzeratu duela eta. Esan dai-
tekeen gauza bakarra da atzera-
pen honek aldatu egiten dituela
Elkarriren planak, udazken hone-
tan lau haizeetara zabaltzea espe-
ro baitzuen. Jonan Fernandez
erakundeak kontuan hartu behar
luke estropozo hau bere bitarte-
kari ekintza bide pragmatiko eta
posibilistetatik bideratzeko.

APUNTES

Belloch show-ko neskak.

DEIA

Hitza eta pitza

Jeuuarengandik [Oteiza]
edozer gauza espero daiteke, hari

kasu egitea izan ezik. Datu batek
bai merezi luke zuzentzea —ba-
tzuek dena hitzez hitz hartzen
baitute— ez dezagun are gehiago
okertzen lagundu izan diren ETA
guztien historia: Zalbidek eta Es-
kubik ezin zuzenduko zuten ETA

politiko-militarra Oteizarekin
batera 1966an —eskultoreak
dion bezala—, ETApn ia hamar
urte geroagokoa baita, tartean di-
rela lehenbiziko hilak, Burgosko
Prozesua, Carrero botatzea eta
Rolando kafetegikoa, gertaerarik

FERRERES / LA VANGUARDIA

JOSE FELIX AZURMENDI

HEMEROTEKA

ZUZENDARIARI

Genero epistolaria

Oreretako AEK-koek esan zidaten nire ai-
pamena 'Tetris' deritzan liburu batean egiten
zela eta horregatik erosi nuen, eta hara non nire
sorpresa: tontoen sailean. Nik autoirudi 'txa-
ragoak ere banituen eta pozik geratu naizela
aitortu behar dut. Eta pozaren itzalean idea
batzuek ere ukan ditut.

Recorden eta lehiaren gainean lehena. Ni ez
naiz ultraliberala, Hobbes-zalea, jakina, bai-
nan egia da lehiak suertatzen direna, nahiz eta
ez diran osotasunaren osotasuna eta guztia
(besterik dioten filosfoak egia bidea
ahaztu egiten du). Eta hor bereizten naiz es-
kumako idea horiengandik. Guinness-a ez dau-
ka ez Time-ra idazten zuen irlandes harek ezta
ere Bombay-ko harek, katalan batek ei dauka
kazeta ezberdinei mila eta piku luze bat gutun
idazteagatik. Eta nik pensatua neukan record
hori gainditzea eta horretarako bi milatik gora
gutun idatzi beharko nituzke gutxi gora behe-
ra, eta lehen nabil euskal foroan.

Kalitateaz hor filtro edo galbahe bat igaro
behar ei dugu, redakzioetakoek ezarria. Hori
niretzat erronka bat da, nire bakardadeak ho-
rretan ematen baititut eta idazle ona izan na-
hiko nukeelako, hau da: besteek eta ez nire
amak bakarrik ezagutua. Minimo batzuek de-
rrigorrez bete behar dira eta gero redakzioan
horren kargua dutenen arabera filtratua izango

dira gutunak edo ez, batzuetan ona dena ez da
pasatuko gustatu ez delako, eta alderantziz
ere, erabat txarra dena enkargatua resakan da-
goela eta pasatu. Baina lehen filtroa hor dago.

Nire lehiakideei (ultraliberala ez naiz eta ez
ditut etsaitzat hartzen, jakina, irribarrez bai-
zik) postura egingo nieke, Barrikako Pello Sa-
riegiri, Erramuneri (honen ideek euskara ba-
tua ikaragarri erratzuko lukete, hiztegia eta ji-
ruak lingua franca nagusiei berdinduz), Iñaki
Isasmendiri (euskera indartu behar degu) eta
egokitzan ahal den edonori. Tranpa barik, joku
garbian eta ez pelotan bezala ezagutu izan di-
renak.

ROMAN GARMENDIA

Donostia

Politikariak euskaraz noiz?

Azken bolada honetan askotan izan da hiz-
pide komunikabideetan eta gizartearen orohar
Administrazio euskalduntzearen gaia, baina
ia beti funtzionarien euskalduntze planari bu-
ruzkoak izan dira eztabaida eta iritzi desber-
dinak. Alor horretan euskalduntzeak berebi-
ziko garrantzia izanik ere, alferrik izango da
Administrazio horretako buruak, politikariak,
euskalduntzen ez badira, eta horretarako pro-
posamen zehatza ari da prestatzen EKB (Eus-
kal Kulturaren Batzarrea).

Baina oraingoan salatu nahi duguna ez da
politikariaren euskalduntzeko borondaterik eza,
iadunik euskaraz badakitenek zein gutxi era-
biltzen duten baizik, eta bereziki parlamen-
tariari zuzentzen gataizkie hura baita politi-
kariak hizkuntza gehien erabiltzen duten ere-
mua: azkeneko neurketen arabera, Nafarroako
Parlamentuan 44 parlamentariatik 6 bakarrik
dira euskaldunak, eta plenoetan egiten den
euskararen erabilera % 7 ingurukoa. Gastei-
zen, aldiz, 75 parlamentariatik 32 dira euskal-
dunak, eta erabilera % 10 ingurukoa da ple-
noetan eta % 8koa batz beste batzordeetan.
Datu negargarriak eta batez ere lotsagarriak!

Gezurra dirudi politikari horiek guztiak, bai
euskaraz dakitenak eta bai euskaraz ez daki-
tenak, Herri hau euskalduntzearen aldekoak
izatea. Eskerrak hala diren, bestela! Benetan
triste da asmoez eta borondatez hitz egiten
dutenean ahoa nola betetzen zaien ikustea, eta
gero esandakoa demostratzeko aukera dute-
nean zein ajolagabeki jokatzaren duten egiaz-
tatzea. Horregatik, Euskal Herriaren Euskar-
az euskaltzale guztiak dei egiten die urriaren
6an, eguerdiko 12etan, Gasteizko Legebiltza-
raren aurrera ager daitezen euskaraz badaki-
ten politikariak eskatzeko beren agerraldi guz-
tietan gure hizkuntza erabil dezatela.

MAIALEN EZKERRA

Donostia

GAIA JARRITA

O. J. Simpson

Simpsonnek gauza ilunak
beti izan ditu,
ta kirolean egin
mila meritu.
Orain legeak ere
ez du errenditu,
leporatuagatik
pare bat delitu,
benetan baditu
bi lagun garbitu
(hau ondo aditu):
ezin konprenitu
beltzarena nola ez
duten argitu.

RUFINO IRAOLA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90
ISSN 1134-640X

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluako Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URÍA

Zuzendaria: MARTXEL OIAMENDI

Gerentea: FERNANDO FURUNDARENA

Publizitate: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudarien etorbidea, 2/g / 20140 Andoain
☎ 300 222 / Erredakzio faxa: 300 255 / Publizitate faxa: 300 707

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73
☎ Publizitatea: 13 19 65

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea
☎ 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77 / ☎ Publizitatea: 17 66 86

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo
☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15 / ☎ Publizitate Orokorra: 410 38 55
Publizitate Lokala: 410 38 46

Lapurd / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta
kutxatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11